

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 599/2023-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Matejka Friedmannová s. r. o., Dunajská 48, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 17C/169/2013 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp.zn.17C/169/2013 **boli porušené** základné práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **4 500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Banská Bystrica **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Banská Bystrica **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **530,86 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. novembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu

v civilnom spore s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných priet'ahov a bude mu priznané finančné zadost'učinenie 20 000 eur.

II.

2. Sťažovateľ sa žalobou z roku 2013 proti bývalej manželke domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Okresný súd vykonal pojednávajúce v decembri 2013, na ktorom žalovanej uložil predložiť listiny. Ďalšie pojednávajúce sa konali v júni 2015, v máji 2017 a vo februári 2018. Okresný súd rozhodol rozsudkom z júna 2019. Na odvolanie sťažovateľa krajský súd vo februári 2021 zrušil rozsudok okresného súdu pre nedostatočne zistený skutkový stav a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolanie žalovanej považoval za nedôvodné. Z dôvodu neefektívnej činnosti okresného súdu sa žalovaná v máji 2022 obrátila na predsedu okresného súdu so sťažnosťou na priet'ahy v konaní, ktorý v júni 2022 uznal sťažnosť za dôvodnú. Sám sťažovateľ počas konania viackrát sťažnosťou adresovanou predsedovi okresného súdu namietal priet'ahy v konaní. Okresný súd znova rozhodol rozsudkom z mája 2023. Odvolania oboch strán boli 9. novembra 2023 opätovne predložené na rozhodnutie krajskému súdu.

3. Nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 664/2022 z 2. februára 2023 bolo vyslovené, že v sťažovateľom namietanom konaní boli postupom okresného súdu porušené ústavné práva ním žalovanej bývalej manželky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, okresnému súdu bolo prikázané konať bez zbytočných priet'ahov a bývalej manželke bolo priznané finančné zadost'učinenie 3 000 eur. Podľa tohto rozhodnutia bývalá manželka významne k priet'ahom prispela tým, že na výzvu súdu nepredložila žiadané listinné dôkazy.

III.

4. Sťažovateľ zdôrazňuje, že žalovaná nepredložila súdom žiadané listiny, no okresný súd na to nereagoval. Okrem toho zvýrazňuje veľké odstupy medzi jednotlivými pojednávajúcimi a to, že prvý rozsudok okresného súdu bol zrušený pre jeho nedostatočné odôvodnenie. Sťažovateľ uvádza, že sa zúčastnil všetkých pojednávajúcí v spore, ktorý tvorí štandardnú rozhodovaciu činnosť civilných súdov, a nijak neprispel k predĺženiu konania.

5. Okresný súd zrekapituloval, že sťažovateľ jeho predsedovi podal šesť sťažností na priet'ahy v konaní. Následne poukázal na úkony v konaní v jeho posledných dvoch rokoch, kedy konal plynule. Uznal, že vec nebola skončená v primeranej lehote. Poukázal, že dokazovanie s cudzím prvkom je náročnejšie a jeho postup ovplyvnila aj pandémia. Nečinnosť v postupe súdu nezistil, ale potvrdil záver, že sťažnosť na priet'ahy je z hľadiska dĺžky konania dôvodná.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02).

7. Konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov predstavuje štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov a nie je po právnej stránke zložitá. Je možné čiastočne prihliadnuť na určitú skutkovú zložitú veci, ktorá viedla k potrebe zabezpečenia listín zo zahraničia a ich prekladu. K predĺženiu konania sťažovateľ na rozdiel od žalovanej nijak neprispel.

8. K prietahom v konaní došlo výlučne v dôsledku neprimerane pomalého postupu okresného súdu, a to ešte pred jeho prvým rozhodnutím, keď dochádzalo k neprimeraným odstupom medzi jednotlivými pojednávaniami. Postup okresného súdu v tomto období nesmeroval k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Od podania žaloby sťažovateľom uplynulo vyše desať rokov, čo je neprimerané. Odvolacie konanie vedené krajským súdom trvalo približne 15 mesiacov, no túto dobu vzhľadom na výsledok spočívajúci v zrušení rozhodnutia okresného súdu treba pričítať na ťarchu okresného súdu. Už samotná dĺžka konania, ktoré nie je právoplatne rozhodnuté ani po viac ako 10 rokoch od jeho začatia, nie je súladná nielen s ústavnými právami sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale ani so základným právom sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, keďže takáto kvalita poskytovania súdnej ochrany je za hranou jej efektívneho poskytovania, a tak zasahuje do samej podstaty tohto základného práva. Preto bolo, čo sa týka všetkých sťažovateľom uvedených ústavných práv, ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené. Keďže už predchádzajúcim rozhodnutím bolo okresnému súdu uložené konať vo veci sťažovateľa bez zbytočných prietáhov, hoc aj v konaní o ústavnej sťažnosti jeho protistrany, nebol dôvod na zopakovanie tohto príkazu.

9. Cieľom finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom rozhodujúcim faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľa bola výrazná nečinnosť okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľa a postup súdu bolo sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadostučinenie 4 500 eur s tým, že vo zvyšnej časti jeho návrhu nebolo vyhovené.

V.

10. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 530,86 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie

a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje 442,38 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 88,48 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. decembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu